

Plein 38-44 Tiel

Archeologische waarneming

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Historisch gegevens	4
2.1	Plein 38-44	4
3	Archeologische waarneming	6
4	Materiële cultuur	8
4.1	Aardewerk	8
4.1.1	Grijs aardewerk	8
4.1.2	Roodbakkend aardewerk	8
4.1.3	Witbakkend aardewerk	9
4.1.4	Majolica	9
4.1.5	Faience	9
4.1.6	Steengoed	9
4.2	Glas	10
4.3	Tabakspijpen	10
4.4	Natuursteen	11
5	Conclusies	12
6	Referenties	13
	Bijlage 1: Catalogus	14
	Bijlage 2: Veldtekening	27
	Bijlage 3: Kadastrale gegevens	28

1 Inleiding

In het voorjaar van 2002 werd het terrein gelegen aan het Plein 38-44 in Tiel ten behoeve van nieuwbouw bouwrijp gemaakt. De locatie is afgebeeld op kaart 39D van de topografische kaart van Nederland (1:25.000); de centrumcoördinaat is 158.575/433.125.

Afbeelding 1: Nieuwbouwontwerp van locatie Plein 38-44 te Tiel¹

Voorafgaand aan de bouw heeft een archeologisch inventariserend onderzoek door RAAP plaats gevonden [MUL_2002a]. Uit dit inventariserend onderzoek is naar voren gekomen dat op deze plaatsen muurconstructies en middeleeuwse structuren aanwezig waren. Daarnaast is aan de oostzijde een zware muurconstructie aangetroffen. Deze muurconstructie wordt met de kademuur of met de voormalige stadsmuur in verband gebracht. RAAP beveelt aan om bij grondverzet > 70 cm onder maaiveld (-Mv) en/of bij aanpassing van de bouwplanning, archeologisch onderzoek plaats te doen vinden.

Bij de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwbouw van Plein 38-44 is door leden van de BATO (Beoefenaren Archeologie Tiel en Omstreken) een archeologische begeleiding uitgevoerd. Deze archeologische begeleiding bestond uit het verzamelen van oppervlaktevondsten die bij de nieuwbouw te voren zijn gekomen. Deze rapportage geeft een overzicht van de vondsten en structuren die bij deze archeologische waarneming door BATO zijn aangetroffen.

Afbeelding 2: Plein 38-44 gefotografeerd in oktober 2006

¹ Bron: Peters projectontwikkeling Schaijk B.V.

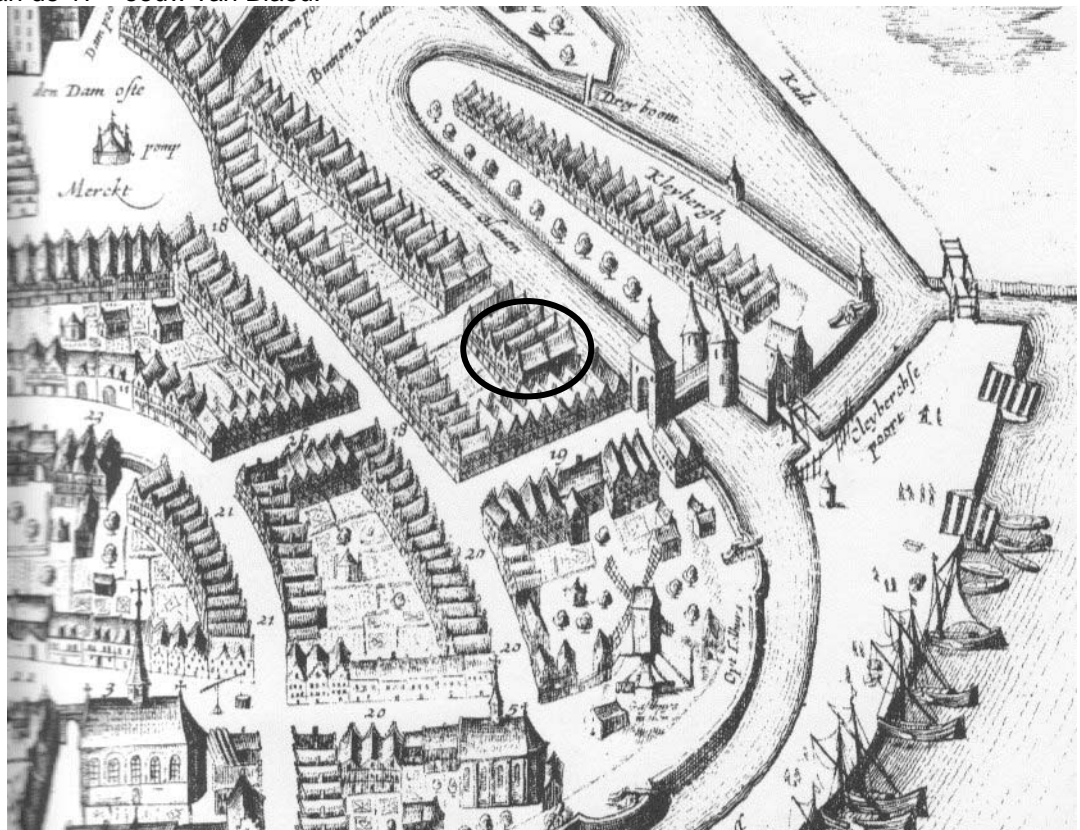
2 Historisch gegevens

2.1 Plein 38-44

Op basis van beschikbare literatuur [HEI_1999a] en [SMI_2001a] is nagegaan welke historische gegevens van de opgravingslocatie beschikbaar zijn.

Helaas zijn er tot op heden geen gegevens bekend van bewoners die aan de binnen haven hebben gewoond. Aanvullend onderzoek zal hiervoor uitgevoerd dienen te worden. Wel is bekend dat de huizen aan de locatie Plein 38-44 aan de voormalige binnenhaven hebben gelegen. Deze binnenhaven is in de loop van de 17de eeuw verzand. De verzanding was echter dusdanig dat men bang was voor vijandelijke - Spaanse - aanvallen uit het Oosten. Dientengevolge werd voor de verdediging van de stad door de Raad van State flinke bedragen in de stad geïnvesteerd. Met dit geld werden de vestingwerken van de stad vanaf de Zandwijkse Poort langs de achterkant van de Kleiberg geheel vernieuwd.

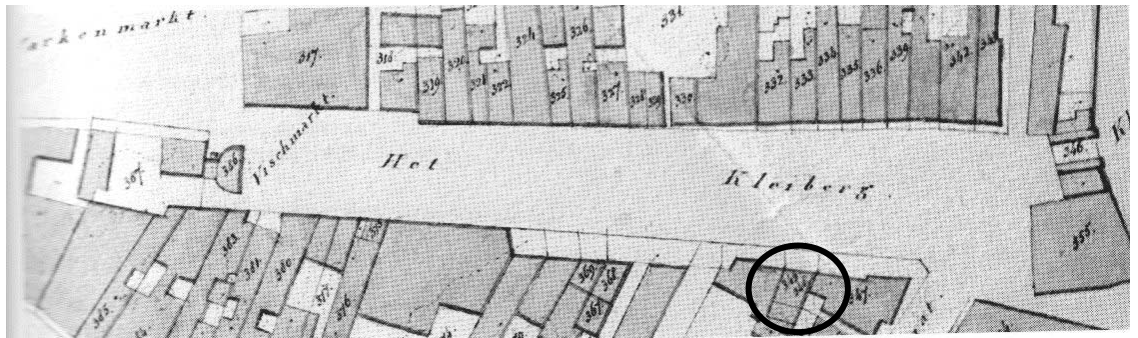
Van Tiel zijn diverse historische kaarten overgeleverd. Tot de vroegste behoort de 16de eeuwse kaart van Jacob van Deventer. Helaas is deze kaart niet detaillistisch genoeg om uitspraken te doen over de locatie Plein 38-44. De eerste goed gedetailleerde kaart is van rond het midden van de 17de eeuw van Blaeu.

Afbeelding 3: Kaart van Blaeu van rond het midden van de 17de eeuw met in de cirkel de locatie Plein 38-40.

Op deze kaart van Blaeu zien we dat de opgravingslocatie nog aan de binnenhaven ligt die toegang tot de Waal geeft. Onduidelijk is of de vestingwerken t.h.v. binnenhaven doorlopen of dat in dit geval spraken is van een kademuur.

De in tijd daaropvolgende kaart die gegevens omtrent de opgravingslocatie levert is een kadastrale kaart uit 1833. De opgravingslocatie heeft kadastraal nummer 348 en 349. Inmiddels is de voormalige Binnenhaven gedempt en wordt dit Het Kleiberg genoemd (het huidige Plein).

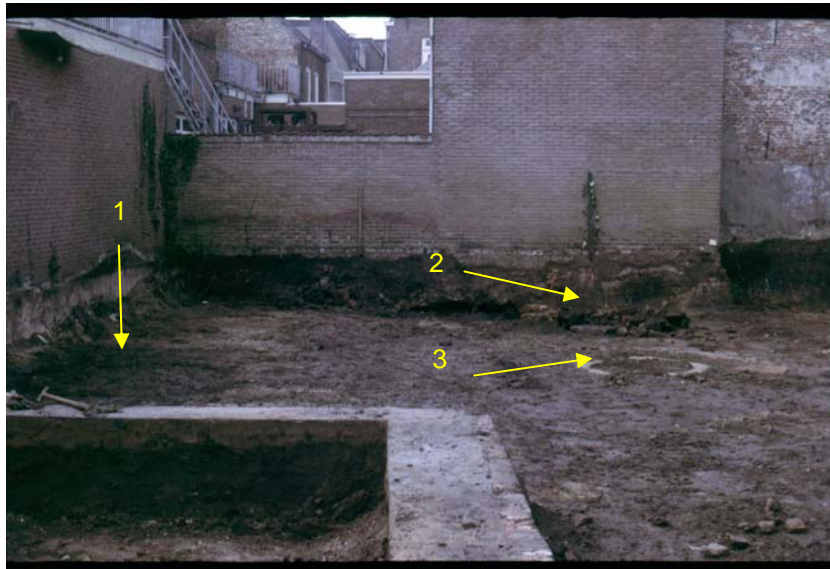
Afbeelding 4: Fragment kadastrale kaart uit 1833 met in de cirkel de opgravingslocatie

3 Archeologische waarneming

Voor het bouwrijp maken van de locatie is allereerst een grondlaag van circa 60-70 cm – Mv verwijderd. Hierbij werden de volgende waarnemingen gedaan. Aan de oostzijde van het perceel werden restanten van de voormalige kademuur/vestingwerken terug gevonden.

Afbeelding 5: Restanten van de kademuur/stadmuur locatie Plein 38-44

Afbeelding 6: Het vlak voor aanvang van de bebouwing; 1. organische gevulde kuil; 2. beerput; 3. waterput.

Na het bouwrijp maken werden in het vlak een drietal vermeldenswaardige grondsporen aangetroffen en opgetekend (bijlage 2):

- 1) Een kuil met waarvan wordt aangenomen dat deze met organisch materiaal gevuld was. De tijd ontbrak echter om grondmonsters te nemen om deze veronderstelling te staven;
- 2) Een waterput;
- 3) Een beerput waarvan de koepel machinaal was verwijderd. Op deze beerput waren tenminste een drietal toevoergoten aangesloten; Door de mechanische kraan was de koepel van de beerput beschadigd en waren beerputvondsten over het oppervlak verspreid geraakt.

Na overleg met de gemeente Tiel is besloten om de vondsten conform de eerste aanpak [MUL_2002a] in situ te bewaren en niet te verstoren door deze uit te graven.

Afbeelding 7: Foto genomen van de Kleibergseweg met op de achtergrond de achterzijde van Plein 44.
Bron: Regionaal Archief Rivierenland, Tiel.

4 Materiële cultuur

Het merendeel van de oppervlaktevondsten die door BATO zijn gedaan zijn afkomstig uit de koepel van de beerput die door de machine bij het bouwrijp maken van de grond, te voorschijn zijn gekomen.

4.1 Aardewerk

4.1.1 Grijs aardewerk

Er is één fragment grijs aardewerk aangetroffen. Het betreft een fragment van een zogenaamde gatenpot (catalogusnummer 1). Omtrent de functie van dit soort potten tast men tot op heden in het duister. Gesuggereerd wordt dat dit soort potten voor de transport van vuur werd gebruikt. Als bewijs haalt men hier een prent van P. Breugel aan waarop een gatenpot staat afgebeeld (afbeelding 6). De bezwaren die echter tegen deze functie in gaan is dat nimmer roetsporen aan de binnenzijde van de pot zijn aangetroffen. Ook bij dit Tielse exemplaar zijn geen roetsporen aangetroffen.

Een andere functie die aan gatenpotten wordt toegewezen is een pot voor het kweken van selderij of bieslook [KLE_1986a_p.161].

Het fragment van de aangetroffen gatenpot kan in de tweede helft van de 14de of in de 15de eeuw gedateerd worden. Soortgelijke producten zijn als afval uit Utrecht (Lauwerecht) bekend [BRU_1979a_p.84].

Afbeelding 8: Gatenpot naar een prent van Breugel naar [KLE_1986a_p.163].

4.1.2 Roodbakkend aardewerk

Zoals gebruikelijk zijn vele roodbakkende aardewerk vondsten verzameld. Allereerst dient een fragment van een steelpan welke voorzien is van loodglazuur, vermeld te worden (catalogusnummer 2). Dit fragment kan in de tweede helft van de 16de eeuw gedateerd worden. Tenminste een viertal afzonderlijke grapes voorzien van loodglazuur zijn aangetroffen. De grapes hebben halsopeningen van 18 en 14 cm en zullen van poten voorzien zijn geweest². Daarnaast nog een fragment van een vergiet. De binnenzijde van het vergiet is van dunne witbakkende sliblaag voorzien waarna zowel de roodbakkende klei als de sliblaag van loodglazuur is voorzien. De geschatte diameter van het vergiet bedraagt 40 cm. Een viertal borden zijn aangetroffen. Opvallend is dat deze borden ook op de spiegel van een witte sliblaag is voorzien. Bij 1 exemplaar is op de spiegel naast loodglazuur ook gebruik

² Poten konden niet aan randfragmenten worden gepast maar het is aannemelijk dat de aangetroffen poten tot grapes hebben behoord.

gemaakt van koperoxide. Van twee borden kon de geschatte diameter bepaald worden welke 28 en 34 cm bedraagt. Deze diameters komen overeen met maten die we van Werra keramiek kennen.

Als laatste dient nog een voorraadpot van roodbakend aardewerk vermeld te worden. Aan de buitenzijde is deze voorraadpot voorzien van loodglazuur vermengd met mangaanoxide. De binnenzijde is voorzien van loodglazuur. De binnenzijde van de halsopening bedraagt circa 16 cm.

Voor al de roodbakende producten is een datering in de 17de eeuw aannemelijk.

4.1.3 Witbakkend aardewerk

Van witbakkend aardewerk zijn diverse fragmenten aangetroffen. Deze fragmenten zijn van loodglazuur met koperoxide voorzien en hebben mogelijk aan een grape/test toebehoord. De fragmenten zijn dusdanig klein dat geen uitspraak omtrent de Minimaal Aangetroffen Exemplaren (M.A.E.) kan worden gedaan.

4.1.4 Majolica

In het totaal zijn tenminste een viertal majolica borden aangetroffen. Eén exemplaar is voorzien van een zogenaamde imitatie Wan-Li randversiering. Twee exemplaren zijn voorzien van florale randmotieven en één exemplaar van een pannenkoekenschotel is op de spiegel voorzien van florale motieven (catalogusnummer 4). De majolicaborden passen goed in een datering vanaf het tweede kwart van de 17de eeuw tot het eind van de 17de eeuw.

4.1.5 Faience

Minstens een vijftal faience borden zijn aangetroffen.

Het meest complete exemplaar (catalogusnummer 3) is een Delftswit exemplaar zonder versiering. Dit bord welke voorzien is van een standing heeft een diameter van 20 cm. Van de vier overige borden behoren twee exemplaren tot het Delftswit en zijn een tweetal andere exemplaren van een versiering op de spiegel voorzien. Deze spiegelversiering wordt begrensd door een tweetal concentrische cirkels.

De aangetroffen faience borden kunnen gedateerd worden in de tweede helft van de 17de eeuw en zijn waarschijnlijk in Delft geproduceerd.

Als bouwmetaal zijn een drietal fragmenten van tegels aangetroffen. De hoekversiering van de tegels betreft een zogenaamde ossenkop welke in de tweede helft van de 17de eeuw geplaatst kan worden.

4.1.6 Steengoed

Diverse fragmenten steengoed aardewerk zijn aangetroffen. Zo zijn fragmenten van een voet van een gevlamde Siegburg trechterbeker, een voet van mogelijk een drinkbeker en een fragment van een Schnelle (bierpul) uit Siegburg aangetroffen. Deze Schnelle is versierd met een drietal identieke wapens die het wapen van het Heilige Roomse Rijk (Habsburg) voorstellen. Vergelijkbare Schnelles zijn naast het wapenschild van de Habsburgers voorzien van het wapenschild van Spanje en het wapenschild van Jülich-Kleve-Berg ([SEE_1990a_p.109] en [GAI_1997a_p.181] en zijn gedateerd 1572 en 1573, de periode dat Maximiliaan II over het Heilig Roomse Rijk heerste. Opvallend genoeg zijn beide uit de literatuur bekende Schnelles gemerkt met de initialen LW waarbij wordt gesuggereerd dat deze mogelijk aan de Siegburgse pottenbakker Lower Wilhelm gekoppeld kunnen worden. Het zou dus niet uitgesloten moeten worden dat de in Tiel aangetroffen Schnelle ook door deze pottenbakker met de initialen LW is geproduceerd.

De twee Schnelles uit de literatuur zijn beiden ongeveer 25 cm hoog. Dit is een maat die goed bij het Tielse exemplaar zou passen.

Afbeelding 9: Keizerlijk wapen van het Heilige Roomse Rijk (Habsburg)

Naast deze Siegburgse producten is ook een wandfragment van een kan uit het Duitse Langerwehe aangetroffen.

De postmiddeleeuwse vondsten bestaan uit fragmenten van kannen uit Keulen³ en een drietal⁴ fragmenten van kannen uit het Duitse Westerwald.

4.2 Glas

Eén fragment van een glas is aangetroffen (catalogusnummer 5). Het betreft een genodeerde steel welke voorzien is van een tweetal braamnoppen en wordt tot het type vleugelglas gerekend. Een glastype waarvan wordt aangenomen dat deze bij de meer gefortuneerde personen op tafel heeft gestaan.

4.3 Tabakspijpen

De volgende kleipijpen zijn bij de waarneming Plein 38-40 aangetroffen waarbij met name de grote hoeveelheid kleipijpen met het merk de (gekroonde) WS opvallen⁵. Schijnbaar had de gebruiker(s) van de beerput een voorkeur van kleipijpen van de Goudse pijpmaker. Naast Goudse pijpen van Willem Stevensz. De Jonge zijn er ook imitaties aangetroffen. Onbekend is wie deze imitaties heeft gemaakt.

Voor een representatief overzicht van de aangetroffen kleipijpen zie catalogusnummer 9 tot en met 24.

(Hiel)merk	Datering	Geglaasd	Aantal	Mogelijk productiecentrum	Mogelijke pijpmaker
EB	1660-1680	Geglaasd	1	Amsterdam of Gouda	Edward Bird of Adriaen van der Kruis (handelaar)
FI of FL	1665-1680	Ongeglaasd	1	Gorinchem?	Onbekend
HS	1650-1680	Geglaasd	6	Gouda	Onbekend
IA	1660-1680	Ongeglaasd	1	Gorinchem	Jan Arnout of Jan Arthus
IAK	1660-1680	Geglaasd	5	Gouda	(Weduwe) Willem Tobi
IR	1660-1680	Ongeglaasd	1	Gorinchem?	Onbekend
KCVO	1655-1680	Geglaasd	1	Gouda	Klaes Cornelisz. Van Os

³ De zoutglazuur kan is voorzien van braamnoppen.

⁴ Het betreft een fragment van een blauwe kan met braamnoppen, een fragment van een blauwe kan met een wentelend ornament en een fragment van een kan met mangaanoxide als versiering.

⁵ Ook bij de opgravingen/waarnemingen binnen Tiel zoals de opgraving "De Harmonie" zijn vele kleipijpen met het merk de (gekroonde) WS aangetroffen.

(Hiel)merk	Datering	Geglaasd	Aantal	Mogelijk productiecentrum	Mogelijke pijpmaker
Radering	1650-1680	Ongeglaasd	1	Gorinchem?	Onbekend
Roos	1660-1680	Geglaasd	1	Gouda	Jan Fransz. Van 't Landt
Sabel	1665-1680	Geglaasd	2	Gouda	Hendrick Stevensz. De Jonge
Uil	1660-1680	Geglaasd	1	Gorinchem	Onbekend
WS met ster	1650-1680	Geglaasd	2	Onbekend	Onbekend
WS gekroond	1650-1680	Geglaasd	36	Gouda	Willem Stevensz. De Jonge
WS ongekroond	1650-1680	Ongeglaasd	3	Onbekend	Onbekend
Ongemerkt	1650-1680	Ongeglaasd	9	Onbekend	Onbekend
Ongemerkt	1650-1670	Ongeglaasd	2	Gorinchem	Onbekend
Onbekend	1650-1680	Geglaasd	3	Gouda?	Onbekend
Onbekend	1650-1680	Geglaasd	1	Onbekend	Onbekend

4.4 Natuursteen

Er is 1 fragment van een stenen kanonskogel (catalogusnummer 7) met een geschatte diameter van circa 8 cm aangetroffen. Dit soort typen stenen kanonskogels wordt aan het einde van de zestiende eeuw vervangen door gietijzeren kogels. Stenen kogels werden gedurende de 17de en begin 18de eeuw steeds minder gebruikt. Gezien de geringe draagkracht werden stenen kogels over het algemeen voor de lichtere stukken geschut en achterladers toegepast.

Naast de stenen kogel is een bouwfragment in de vorm van een granaatappel aangetroffen (catalogusnummer 8).

5 Conclusies

De archeologische waarneming door BATO op Plein 38-44 heeft aangetoond dat tijdens het bouwrijp maken van de grond grondsporen tevoorschijn kunnen komen die bij een archeologisch inventariserend onderzoek niet zijn geconstateerd. Voorbeelden hiervan zijn de kuil met mogelijk organisch materiaal, restanten van een waterput en restanten van een beerput.

Tevens is geconstateerd dat t.g.v. het bouwrijp maken archeologische structuren aangetast kunnen worden. Zo zijn vondsten vanuit de beerput over het gegraven oppervlak verspreid geraakt. Dankzij de BATO zijn deze vondsten gered en geconserveerd.

Op basis van deze beerputvondsten wordt de indruk verkregen dat we hier te maken hebben met meer dan een gemiddeld huishouden. Deze veronderstelling is gebaseerd op het feit dat een fragment van een vleugelglas en verhoudingsgewijs vele restanten van Goudse kwaliteitspijpen zijn aangetroffen.

Vermeldenswaardig is bovendien dat de gebruiker van de beerput op merk heeft geroookt. Een fenomeen dan niet alledaags bij beerputtenonderzoek wordt geconstateerd.

6 Referenties

- [BAA_1977a] Baart, J.W. e.a. 1977. Opgravingen in Amsterdam; 20 jaar stadskernonderzoek. Bussum.
- [BAA_1990a] Baart, J., W. Krook en A.C. Lagerweij, 1990. Italiaanse en Nederlandse witte faience (1600-1700). In: Mededelingenblad Vrienden Nederlandse Ceramiek, nummer 138, p. 4-45.
- [BAR_1999a] Bartels, M., 1999. Steden in scherven. Zwolle.
- [BRI_1988a] Brinkerink, J.P., en M.C.W. Veen, Gorinchem. In: De kleipijp als bodemvondst. F. Tymstra e.a.. p. 50-63.
- [BRU_1979a] Bruijn, A., 1979. Pottersvuren langs de Vecht; Aardewerk rond 1400 uit Utrecht. Rotterdam papers III. Rotterdam.
- [GAI_1997a] Gaimster, D., 1997. German Stoneware 1200-1900; Archaeology and Cultural History; containing a guide to the collections of the British museum, Victoria & Albert Museum and Museum of London. London.
- [HEI_1999a] Heiningen, H. van, 1999. Versteend Verleden; Schetsen uit de historie van Tiel. Tiel.
- [HEN_1994a] Henkes, H.E., 1994. Glas zonder glans; vijf eeuwen gebruiksglas uit de bodem van de lage landen, 1300-1800. Rotterdam papers 9. Rotterdam.
- [KIS_1993a] Kist, J.B., 1993. Wapens en toebehoren. In : J.J. Lenting e.a.: Schans op de Grens; Bourtanger bodemvondsten 1580-1850. Sellingeren. P. 99-124.
- [KLE_1986a] Kleyn, J. de, 1986. Volksaardewerk in Nederland sedert de late middeleeuwen. Lochem – Gent.
- [MUL_2002a] Muller, A., 2002. Plangebied Plein 38-40; gemeente Tiel; een archeologisch inventariserend onderzoek. Amsterdam.
- [OOS_2000a] Oostveen, J. van en A. van Oostveen, 2000. Oproep tot een nationale inventarisatie. In: Pijpelogische Kring Nederland, 22ste jaargang, nummer 88, p. 1192-1195.
- [OOS_2001a] Oostveen, J. van en A. van Oostveen-Bonnema, 2001. Kleipijpen; een statistische analyse. In: Westerheem, 50ste jaargang, nummer 1, p. 13-27.
- [OSK_1998b] Ostkamp, S., 1998. Laat-middeleeuwse hoogversierde gatenpotten uit Rotterdamse bodem. In: Vormen uit vuur, nummer 165, p. 2-14.
- [SEE_1990a] Seewaldt, P. von, 1990. Rheinisches Steinzeug; Bestandskatalog des Rheinische Landesmuseums Trier. Trier.
- [SMI_2001a] Smit, E.J.Th.A.M.A en H.J. Kers. De geschiedenis van Tiel. Tiel.

Bijlage 1: Catalogus

Voor de beschrijving van aardewerk wordt de volgende systematiek conform [BAR_1999a]. Bij de uitwerking van de vondsten van BATO is geprioriteerd voor het beschrijven van de verschillende vondstcomplexen om zo te voorkomen dat vondstencontexten verloren zouden. Het gevolg is dat er vooralsnog geen volledigheid in typenummering en tekeningen voor de bijbehorende catalogus in deze rapportage voor handen is. Dit aspect kan in een later stadium bij een nieuwe versie worden ingevuld.

1a.	Inventarisnummer
2.	Code van type
3.	Datering voorwerp
4a.	Maten
4b.	Beschrijving
5a.	Baksel
5b.	Oppervlaktebehandeling
5c.	Beschrijving decoratie
6a.	Voet
6b.	Additieven
6c.	Divers/Merken
7.	Naam
8.	Herkomst
9.	Literatuur

Voor de beschrijving van glas wordt de volgende systematiek conform [BAR_1999a] aangehouden. Bij de uitwerking is geprioriteerd voor het beschrijven van de verschillende vondstcomplexen van BATO om zo te voorkomen dat vondsten verloren zouden gaan met het gevolg dat er vooralsnog geen volledigheid in typenummering en tekeningen voor de bijbehorende catalogus voor handen is. Dit aspect kan in een later stadium bij een nieuwe versie worden ingevuld.

1a.	Inventarisnummer
2.	Code van type
3.	Datering voorwerp
4a.	Maten
4b.	Beschrijving
5a.	Baksel
5b.	Kleur/glassoort
5c.	Beschrijving decoratie
6a.	Voet
6b.	Oor
6c.	Techniek en samenstelling
7.	Naam
8.	Herkomst
9.	Literatuur

Beschrijvingsystematiek kleipijpen conform [OOS_2000a] en [OOS_2001a]

1a.	Inventarisatienummer
1b.	Vindplaats
2a.	Model
2b.	Zijmerk links/rechts
2c.	Bijmerk links/rechts
2d.	Hielmerk
2e.	Kopbehandeling
2f.	Behandeling kopopening
2g.	Radering rondom ketelopening
2h.	Overige kopkenmerken
3a.	Steeversiering
3b.	Steebehandeling
3c.	Overige steelkenmerken
4.	Datering (absolute jaren)
5.	Productiecentrum
6.	Pijpenmaker
7.	Literatuur

Aardewerk

Catalogusnummer 1.	
1a.	TPL10-02
2.	g-
3.	1350-1500
4a.	/ (halsopening 12 cm)
4b.	
5a.	Grijs
5b.	Gaten van buiten naar binnen met een priem door de pot geboord
5c.	
6a.	
6b.	
6c.	Geen roetsporen in de pot aangetroffen
7.	Gatenpot
8.	Utrecht?
9.	[BRU_1979a_p. 84, afb. 7 en 8] [OSK_1998b_p.3]

Foto schaal 1:4

Catalogusnummer 2.	
1a.	TPL10-02
2.	r-bak-
3.	1550-1600
4a.	
4b.	
5a.	Roodbakkend
5b.	Loodglazuur inwendig
5c.	
6a.	
6b.	Steel; toegevouwen
6c.	
7.	Bakpan
8.	Nederlanden
9.	

Foto schaal 1:4

Catalogusnummer 3.	
1a.	TPL10-02
2.	f-bor-
3.	1650-1700
4a.	21 cm / 5 cm
4b.	
5a.	Faience
5b.	Tinglazuur
5c.	Delfts wit
6a.	Standing
6b.	
6c.	
7.	Bord
8.	Delft?
9.	[BAA_1990a]

Foto schaal 1:4

Catalogusnummer 4.	
1a.	TPL10-02
2.	m-bor-
3.	1650-1700
4a.	? / ? (buitendiameter standring 12 cm)
4b.	"Pannekoekschotel"
5a.	majolica
5b.	Inwendig tinglazuur; uitwendig loodglazuur
5c.	Blauw; florale decoratie
6a.	Standring; twee gaten in ring
6b.	
6c.	
7.	Bord
8.	Nederlanden
9.	

Foto schaal 1:4

Detail ophanggaten in standring; niet op schaal

Catalogusnummer 5.	
1a.	TPL10-02
2.	s1-sne-1
3.	1560-1600
4a.	.../?
4b.	
5a.	Steengoed 1
5b.	Zoutglazuur
5c.	Een drietal appliques die allen identiek met het wapen van het Heilige Roomse Rijk (Habsburg) zijn versierd.
6a.	Standvlak
6b.	
6c.	
7.	Schnelle
8.	Siegburg; Lower Wilhelm?
9.	[SEE_1990a_p.109, cat. Nr. 321] en [GAI_1997a_p.181_cat. Nr. 20]

Foto schaal 1:4

Detailversiering wapen Habsburg; niet op schaal

Glas

Catalogusnummer 6.	
1a.	TPL10-02
2.	gl-kel-
3.	17
4a.	
4b.	
5a.	Glas
5b.	Kleurloos
5c.	
6a.	
6b.	
6c.	Genodeerde stam versierd met een gele en rode draad. De genodeerde stam is voorzien van 2 braamnoppen
7.	Kelkglas / Vleugelglas
8.	Nederlanden
9.	[HEN_1994a_p.222_afb.143]

Foto schaal 1:2

Natuursteen

Catalogusnummer 7.	
1a.	TPL10-02
2.	
3.	
4a.	8 cm (diameter)
4b.	
5a.	Natuursteen
5b.	
5c.	
6a.	
6b.	
6c.	
7.	Kogel
8.	
9.	[BAA_1977a_p.44] en [KIS_1993a_p.119]

Foto schaal 1:4

	Catalogusnummer 8.
1a.	TPL10-02
2.	
3.	
4a.	35,0/25,0 cm
4b.	
5a.	Beton (gegoten)
5b.	
5c.	
6a.	
6b.	
6c.	
7.	Ornament
8.	
9.	

Foto schaal 1:4

Kleipijpen

Catalogusnummer 9.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	EB ongekroond
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	
3b.	
3c.	
4.	1660-1680
5.	Amsterdam of Gouda
6.	Edward Bird of Adriaen van der Kruis (handelaar)
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

Catalogusnummer 10.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	FI
2e.	Ongeglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	
3b.	
3c.	
4.	1665-1680
5.	Gorinchem?
6.	
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

	Catalogusnummer 11.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	HS
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Raderingen afgezoomd met parelranden
3b.	Geglaasd
3c.	
4.	1650-1680
5.	Gouda
6.	
7.	

Onderste foto schaal 1:1

	Catalogusnummer 12.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	IA
2e.	Ongeglasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Raderingen afgewisseld met kruisbanden
3b.	Ongeglasd
3c.	
4.	1660-1680
5.	Gorinchem
6.	
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

Catalogusnummer 13.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	IR
2e.	Ongeglasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	
3b.	Ongeglasd
3c.	
4.	1660-1680
5.	Gorinchem?
6.	
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

Catalogusnummer 14.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	WS met ster
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Twee keer 4 banden van raderingen
3b.	Ongeglasd
3c.	
4.	1650-1680
5.	
6.	
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

	Catalogusnummer 15.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	WS gekroond
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Raderingen afgewisseld met kruisbanden
3b.	Geglaasd
3c.	
4.	1650-1680
5.	Gouda
6.	Willem Stevensz. De Jong
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

	Catalogusnummer 16.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	WS ongekroond
2e.	Ongeglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Raderingen
3b.	Ongeglaasd
3c.	
4.	1650-1680
5.	
6.	
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

Catalogusnummer 17.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	IAK
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Raderingen afgezoomd met parelranden
3b.	Geglaasd
3c.	
4.	1660-1680
5.	Gouda
6.	(Weduwe) Willem Tobi
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

Catalogusnummer 18.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	KCVO
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	
3b.	
3c.	
4.	1655-1680
5.	Gouda
6.	Klaes Cornelisz. Van Os
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

Catalogusnummer 19.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	Roos
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	
3b.	
3c.	
4.	1660-1680
5.	Gouda
6.	Jan Fransz. Van 't Landt
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

Catalogusnummer 20.	
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	Sabel gekroond
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Raderingen afgezoomd met parelranden
3b.	Geglaasd
3c.	
4.	1665-1680
5.	Gouda
6.	Hendrick Stevensz. De Jonge
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

	Catalogusnummer 21.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	Uil
2e.	Geglaasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	
3b.	
3c.	
4.	1650-1675
5.	Gorinchem
6.	
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

	Catalogusnummer 22.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	Radering
2e.	Ongeglasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	
3b.	Ongeglasd
3c.	
4.	1650-1680
5.	Gorinchem?
6.	
7.	

Foto pijpenkop schaal 1:1

	Catalogusnummer 23.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	-
2e.	Ongeglasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Lellie in ruit in vierpas in relief
3b.	Ongeglasd
3c.	
4.	1650-1670
5.	Gorinchem
6.	
7.	[BRI_1988a_p.60]

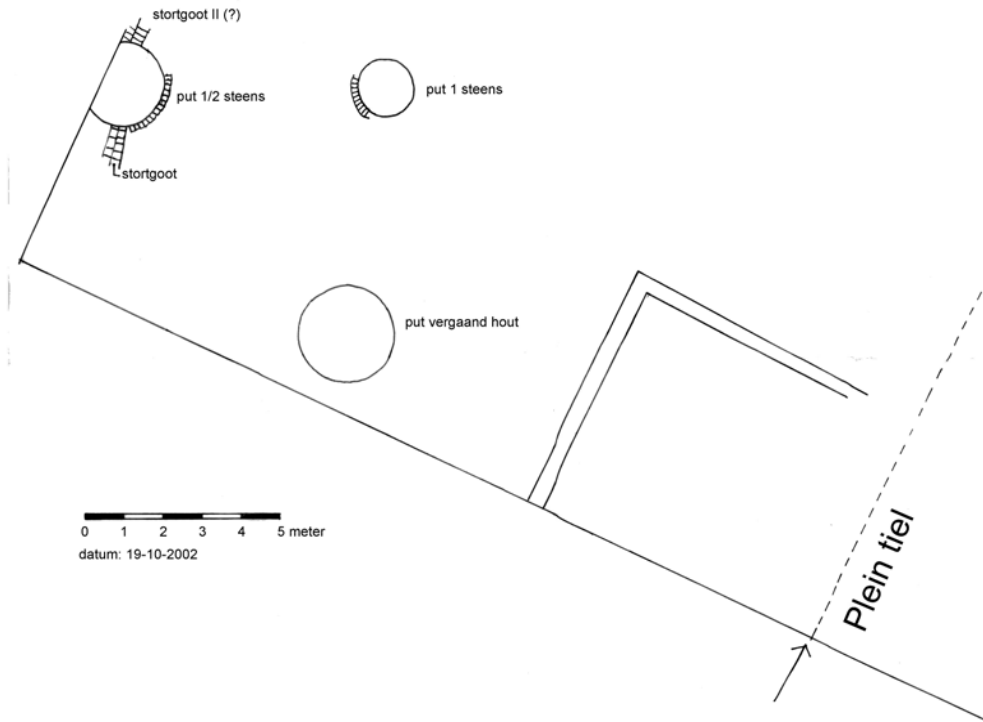
Foto pijpenkop schaal 1:1

	Catalogusnummer 24.
1a.	TPL10-02
1b.	Tiel, Plein 38-44
2a.	Dubbelconisch
2b.	-/-
2c.	-/-
2d.	-
2e.	Ongeglasd
2f.	Gebotterd
2g.	Gehele radering rondom ketelopening
2h.	
3a.	Lellie in ruit in vierpas in relief
3b.	Ongeglasd
3c.	
4.	1650-1670
5.	Gorinchem
6.	
7.	[BRI_1988a_p.60]

Foto schaal 1:1

Bijlage 2: Veldtekening

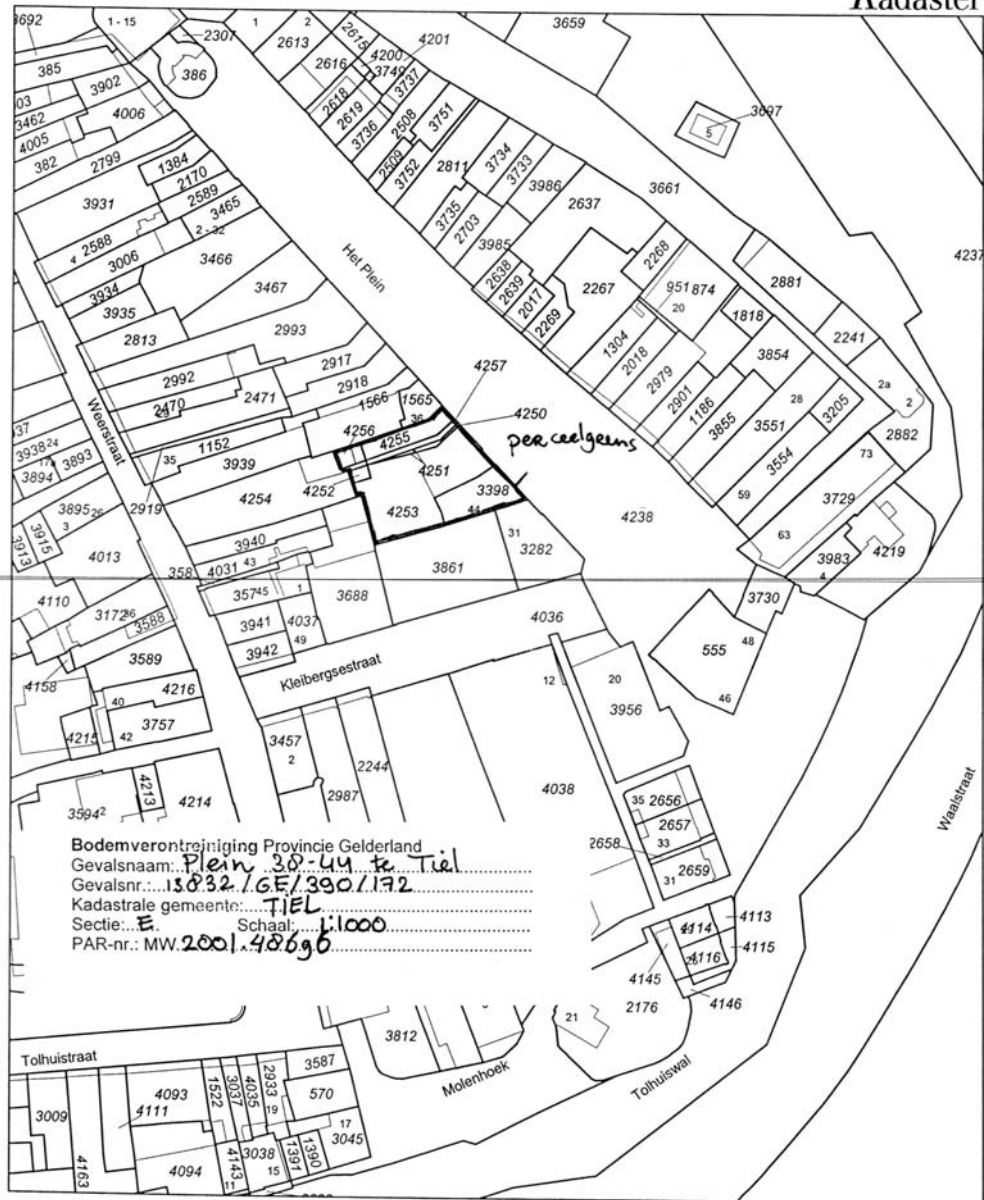

Bijlage 3: Kadastrale gegevens

PROJECTGEGEVENS					blad 1/1
Gevalsnaam : Het Plein 38 t/m 44 te Tiel					
Gevalsnummer : 13832/GE/390/172					
Kadastrale gemeente	sectie	perceel nummer	te hanteren code ¹	opmerkingen	
Tiel	E	4250	WB	koper in bovengrond	
Tiel	E	4251	WB	koper in bovengrond	
Tiel	E	4252	WB	koper in bovengrond	
Tiel	E	4253	WB	koper in bovengrond	
Tiel	E	4255	WB	koper in bovengrond	
Tiel	E	4256	WB	koper in bovengrond	
Tiel	E	4257	WBD	koper in bovengrond	
Tiel	E	3398	WB	koper in bovengrond	

g:\gbo\bs\alge\tabel.kad
printdatum: 16 juli 2002

¹ WB geheel perceel, WBD deel van het perceel

Bodemverontreiniging Provincie Gelderland
 Gevalsnaam: Plein 38-44 te Tiel
 Gevalsnr.: 15032/GF/390/172
 Kadastrale gemeente: TIEL
 Sectie: E   Schaal: 1:1000
 PAR-nr.: MW.2001.48696

Deze kaart is noordgericht

Legenda

- 12345 Perceelnummer
- 25 Huisnummer
- Kadastrale grens
- Bebauwing/topografie

Voor een aanvullend uittreksel, ARNHEM, 24 mei 2002
 De bewaarder van het kadaster en de openbare registers

Klaarreferentie: GE139/Het Plein

Uittreksel uit de kadastrale kaart

- Kadastrale gemeente: TIEL
- Sectie: E
- Perceel: 4238
- Schaal: 1 : 1000

Aan dit uittreksel mogen geen maten worden ontleend
 De auteursrechten zijn voorbehouden aan de Dienst voor het Kadaster en de openbare registers

Colofon

Titel	Plein 38-44 Tiel; archeologische waarneming
Documentnummer	BATO_0001
Versie/Datum	1.0/december 2006
Status	Definitief
Auteur	Jan van Oostveen
Tekeningen	BATO
Foto's	BATO/RAR
Distributie	n.t.b.
Locatie	Plein 38-44, Tiel